

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 11 maja 2023 r. (data nadania, k. 42) powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. kwoty 10 527,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. Powód wskazał, że dochodzi brakującej części odszkodowania za szkody pozostające w związku z kolizją drogową – różnicy pomiędzy faktycznymi kosztami tych usług stwierdzonych fakturą (10 433,48 zł z tytułu najmu zastępczego samochodu przez 87 dni, 3 870,47 zł z tytułu udostępnienia parkingu przez 87 dni, 592,86 zł za usługę holowania, łącznie 14 896,81 zł) a odszkodowaniem przyznany przez ubezpieczyciela (3 420 zł z tytułu najmu za 36 dni, 500 zł z tytułu udostępnienia parkingu oraz 448,95 zł za usługę holowania, łącznie 4 368,95 zł). Powód swoje uprawnienie do otrzymania odszkodowania wywodził z umowy cesji zawartej z poszkodowanym. (pozew, k. 1-6)

2. W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 26 lipca 2023 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z należnymi odsetkami. Podniósł, że postępowanie likwidacyjne ubezpieczyciel przeprowadził prawidłowo, a stawka najmu samochodu zastępczego oraz cena pozostałych usług przyjęte przez powoda są rażąco zawyżone. Wskazał też, że poszkodowany korzystał z najmu pojazdu zastępczego oraz parkingu powypadkowego dłużej niż było to konieczne, czym naruszył obowiązek minimalizacji szkody. (sprzeciw, k. 50-54)

Ustalenia faktyczne

3. Dnia 13 lipca 2020 r. w W., w tunelu W. koło Centrum (...), doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego został uszkodzony samochód należący do M. D. – marki R. (...) o nr rej. (...). Sprawca szkody był ubezpieczony w (...) S.A. z siedzibą w S.. Poszkodowana skorzystała z pomocy drogowej oferowanej przez spółkę (...) Sp. z o.o. i tego samego dnia zawarła ze spółką umowę cesji wierzytelności – prawa do zwrotu kosztów związanych z parkowaniem, holowaniem auta oraz z najmem pojazdu zastępczego. Poszkodowana zapoznała się z regulaminem przyjęcia pojazdu na parking oraz z cennikiem najmu pojazdów zastępczych, co potwierdziła na piśmie. Zgodnie z cennikiem parkingu cena netto za jedną dobę parkowania pojazdu o masie całkowitej do 3,5 tony wynosiła 40 zł, koszt przyjęcia i zabezpieczenia pojazdu (za pierwszą dobę parkowania) 150 zł netto, a cena za zapewnienie obsługi niezbędnej do ujawnienia zakresu uszkodzeń pojazdu podczas oględzin – 200 zł netto. Zgodnie z cennikiem najmu samochodów zastępczych najem pojazdów segmentu C kosztował 130 zł netto za dobę. Również tego samego dnia poszkodowana podpisała umowę najmu pojazdu zastępczego marki Honda Civic, nr rej. (...) za cenę 130 zł netto za dobę, samochód udostępniono jej o godzinie 12:30. Poszkodowana podpisała protokół zdawczo-odbiorczy pojazdu zastępczego oraz potwierdziła zapoznanie się z ogólnymi warunkami umów najmu samochodu zastępczego. Zgodnie z § 4 ust. 1 tych warunków okres najmu pojazdu zastępczego – w przypadku szkody całkowitej – trwa do momentu wypłaty odszkodowania na konto najemcy lub warsztatu. Najemca został zobowiązany do zwrotu pojazdu zastępczego najpóźniej na drugi dzień od otrzymania informacji (telefonicznej, mailowej, listownej) o wypłacie odszkodowania za szkodę całkowitą (§ 4 ust. 2 o.w.u.n.). W § 5 ust. 2 lit. b) o.w.u.n. przewidziano, że zaspokojenie roszczenia wynajmującego może nastąpić poprzez dokonanie cesji wierzytelności najemcy do ubezpieczyciela sprawcy szkody. Poszkodowana podpisała oświadczenie, zgodnie z którym nie miała możliwości zastąpienia uszkodzonego pojazdu innym, uszkodzony pojazd był przez nią wykorzystywany do codziennego funkcjonowania – dojazdów do pracy i załatwiania spraw prywatnych. Oświadczyła również, że pojazd nie znajdował się w środkach trwałych firmy, ona sama nie prowadzi działalności gospodarczej i nie jest płatnikiem podatku VAT.

(zgłoszenie szkody, k. 18; umowa cesji dot. parkingu i holowania, k. 13; umowa cesji dot. najmu, k. 14; regulamin parkingu z cennikiem, k. 10-11; cennik najmu, k. 12; umowa najmu, k. 33; protokół, k. 34; ogólne warunki umów najmu, k. 24, 23; oświadczenie, k. 22, 35)

4. Również tego samego dnia, 13 lipca 2020 r., szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi, który przesłał (pod adresem mailowym spółki (...), podanym jako kontaktowy) informację m. in. o możliwości zorganizowania najmu zastępczego pojazdu segmentu C za cenę 95 zł brutto za dobę. Ubezpieczyciel organizuje usługę najmu samochodu zastępczego z pomocą spółek m. in. M. (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. czy (...) Sp. z o.o., która w ramach uzgodnionych z ubezpieczycielem stawek (do 95 zł brutto za dobę w przypadku pojazdów segmentu C) obejmuje m. in. koszty podstawienia i odbioru pojazdu do wynajmu, opłat związanych z wyjazdem pojazdu poza granice Polski (za uprzedzeniem) i zniesienie limitu kilometrów.

(plik (...)_ (...)_M. – w aktach szkody, k. 62; oświadczenie (...), I. i (...), k. 56-58)

5. Dnia 21 lipca 2020 r. odbyły się oględziny pojazdu. Tego samego dnia ubezpieczyciel oszacował koszty naprawy pojazdu na kwotę 20 321,69 zł brutto w systemie A. i 19 751,68 w systemie (...)expert, a wartość rynkową pojazdu przed i po szkodzie (w systemie (...)expert) – na odpowiednio 17 150 zł i 6 860 zł. Poszkodowana nie uczestniczyła w oględzinach.

(dokumentacja fotograficzna – w aktach szkody, k. 62; kalkulacja naprawy – plik (...)_ (...)_A6_Kalkulacja_ (...) na płycie CD, k. 62; kalkulacja wartości, plik (...)_ (...)_6837cf85-c40b-4afe-8b2e-e25d7f7f630e, w aktach szkody, k. 62; wiadomość mailowa, plik (...)_ (...)_M., w aktach szkody, k. 62)

6. Pismem z dnia 10 sierpnia 2020 r. ubezpieczyciel poinformował mailowo spółkę (...) o przyznaniu odszkodowania w kwocie 4 960 zł brutto, ustaloną na zasadzie szkody całkowitej. Jako wartość rynkową pojazdu wskazano kwotę 6 350 zł, wartość pozostałości 1 390 zł, a należne odszkodowanie – 4 960 zł. Wraz z pismem przesłano wycenę sporządzoną w kalkulatorze (...)expert, w której podano inne liczby (17 150 oraz 6 860 zł, różnica między nimi wynosiła 10 290 zł). Mailem z dnia 24 sierpnia 2020 r. nadawca ze spółki (...) zwrócił uwagę na tę rozbieżność i poprosił o weryfikację decyzji. W mailu z dnia 3 września 2020 r. opiekun szkody z ramienia ubezpieczyciela przyznała, że doszło do błędu i zostanie przesłane skorygowana decyzja o wypłacie odszkodowania w kwocie 10 290 zł. Pismo z taką decyzją ubezpieczyciel wysłał spółce kolejnego dnia.

(pismo ubezpieczyciela, plik (...)_ (...)_M.; mail V., plik (...)_ (...)_cb2f641c- (...) -4f53-b9e0-aofa79bef39c; maile ubezpieczyciela, pliki (...)_ (...)_M., (...)_ (...)_M. – wszystko w aktach szkody, k. 62)

7. Dnia 8 września 2020 r. poszkodowana zwróciła samochód wynajmującemu w stanie zgodnym z umową. W treści umowy najmu wpisano, że najem trwał 87 dób. Tego samego dnia poszkodowana odebrała wrak swojego pojazdu z parkingu spółki (...).

(protokół wydania pojazdu, k. 30; protokół zdawczo-odbiorczy, k. 34; umowa najmu, k. 33)

8. Dnia 23 września 2020 r. zakład wystawił fakturę nr (...) r. na kwotę 10 433,48 zł brutto, w której wskazano koszt najmu zastępczego samochodu Honda Civic – 87 dób po cenie 97,50 zł netto za dobę (udzielono poszkodowanej rabatu 25% od umownego czynszu 130 zł netto). Tego samego dnia spółka wystawiła fakturę (...) na kwotę 3 870,47 zł brutto obejmującą koszt usług związanych z parkowaniem – opłatę za pierwszą dobę parkowania (184,50 zł brutto), za zapewnienie obsługi przy oględzinach (246 zł brutto) oraz za postój i dozorowanie (86 dób x 32,52 zł netto, w sumie 3 439,97 zł brutto). Spółka wystawiła też fakturę nr (...) na kwotę 592,86 zł brutto dotyczącą kosztów związanych z holowaniem samochodu – koszt dojazdu na miejsce kolizji (66,42 zł brutto), załadunek i rozładunek pojazdu (246 zł brutto), holowanie pojazdu (206,64 zł brutto) oraz powrót na bazę (73,80 zł brutto). Jeszcze tego samego dnia, 23 września, spółka wysłała mailowo ubezpieczycielowi wymienione faktury oraz skan umów i oświadczeń poszkodowanej dotyczących najmu i parkingu.

(faktury, k. 19-21; pliki (...)_(...)_M., (...)_(...)_M., (...)_(...)_M. – akta szkody, k. 62)

9. Dnia 28 września 2020 r. ubezpieczyciel poinformował spółkę (...) – za pośrednictwem maila – o przyznaniu dopłaty do odszkodowania w kwocie 4 368,95 zł brutto, na którą składały się koszty holowania (264,45 zł brutto), koszty wynajmu auta zastępczego (wg. stawki dobowej 95 zł brutto za 36 dni – od dnia zgłoszenia szkody do dnia wydania decyzji 10.08.2020 r. oraz 7 dni na zagospodarowanie pozostałości pojazdu) i koszty parkingu (500 zł brutto). Ponad tę kwotę odmówiono wypłaty odszkodowania.

(plik (...)_(...)_Message – akta szkody, k. 62)

Omówienie dowodów

10. Stan faktyczny niniejszej sprawy był zasadniczo bezsporny i był możliwy do ustalenia na podstawie dokumentów przedłożonych przez powoda i pozwanego. Sąd uznał więc przedłożone kopie lub odpisy dokumentów, a także dokumenty zebrane na płycie CD, za autentyczne i zasadniczo zgodne z rzeczywistym przebiegiem zdarzeń.

11. Sąd uznał jednak, że nie zostało udowodnione zlecenie i wykonanie usługi „zapewnienia obsługi” przy oględzinach (faktura (...)). Z żadnego z przedłożonych dokumentów nie wynika, by poszkodowana rzeczywiście zleciła taką usługę (akceptacja cennika, który przewiduje opłatę za taką czynność, nie jest jeszcze takim zleceniem). Na znajdujących się w aktach szkody fotografiach z oględzin pojazdu nie widać, aby pojazd był w jakiś sposób przygotowany do oględzin – odbyły się one na parkingu bez utwardzonego podłoża i porośniętym drobną roślinnością. Na fotografiach nie widać też, aby w oględzinach brał udział ktoś poza rzeczoznawcą ubezpieczyciela, nie sporządzono i nie ujawniono też z tej czynności protokołu, który przez taką osobę trzecią byłby podpisany. Wykonanie usługi „zapewnienia obsługi” Sąd uznał więc za nieudowodnione.

12. Sąd pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. dowód z opinii biegłego zgłoszony w pozwie. Rolą biegłego w sprawach dotyczących najmu zastępczego pojazdu jest przede wszystkim ustalenie wymagane czasu trwania naprawy pojazdu, czego niniejsza sprawa jednak nie wymagała, bo odszkodowanie zostało wypłacone wg. szkody całkowitej, a poszkodowana odebrała swój samochód z parkingu w takim stanie, w jakim był po kolizji. Ustalenie występujących na rynku stawek czynszu najmu zastępczego pojazdów również nie było do rozstrzygnięcia sprawy niezbędne (o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia). Natomiast co do stawek za parkowanie i holowanie Sąd zdecydował się pominąć dowód z opinii biegłego z uwagi na uproszczony charakter postępowania w tej sprawie i możliwość oparcia się na własnej ocenie (art. 505(7) § 1 k.p.c.

13. Nie można było też nie zwrócić uwagi na błąd rachunkowy, który znalazł się w umowie najmu zastępczego pojazdu i następnie został powielony w fakturze. Od 13 lipca do 8 września 2020 r. było 58 dni (włącznie z obiema skrajnymi datami), a tymczasem w umowie oraz fakturze wskazano 87 dni.

14. Przedłożony przez pozwanego odpis uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze nie stanowił dowodu, lecz należało go potraktować jako wsparcie argumentacji strony pozwanej.

Ocena prawna

15. Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w dużej części.

Szkoda – ogólne rozważania

16. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do

odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Obowiązek naprawienia szkody przez posiadacza pojazdu mechanicznego znajduje z kolei oparcie w art. 435 § 1 w zw. z art. 436 § 1 k.c.

17. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody, tj. za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 § 1 k.c.). Wysokość odszkodowania winna odpowiadać rzeczywistym, uzasadnionym kosztom usunięcia skutków wypadku, ograniczona jest jedynie kwotą określoną w umowie ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c., art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

Najem zastępczy pojazdów – cena najmu oraz długość najmu

18. W aktualnym orzecznictwie jest niekwestionowane, że w granicach normalnych następstw szkody wynikającej z niemożności korzystania z samochodu mieszczą się także celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione na najem samochodu zastępczego (uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. III CZP 5/11; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. III CZP 20/17). Pogląd taki Sąd Najwyższy sam określa jako utrwalony (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 r., sygn. III CZP 84/18). Niemożność korzystania z pojazdu mechanicznego jako składnika majątkowego niewątpliwie stanowi źródło szkody o charakterze niemajątkowym, polegającej na dyskomforcie spowodowanym niedogodnościami posiadacza pojazdu wynikającymi z niemożliwości korzystania z tego składnika majątkowego. Ponadto niemożność korzystania z pojazdu może być źródłem szkody o charakterze majątkowym wtedy, gdy spowoduje wydatki posiadacza uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu na najem pojazdu zastępczego, stratę bowiem w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. stanowią wydatki, które służą ograniczeniu negatywnych następstw doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia bądź zniszczenia rzeczy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. III CZP 76/13).

19. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c., w granicach normalnych następstw działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika, i w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. W myśl tego przepisu szkoda może występować w dwojakiej postaci, po pierwsze może ona obejmować straty, które poszkodowany poniósł (damnum emergens), albo też, po drugie, utratę korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans). Przez pojęcie damnum emergens przyjęto rozumieć każde pogorszenie się sytuacji majątkowej poszkodowanego, wskutek zmniejszenia się posiadanych aktywów lub też zwiększenia jego pasywów (zob. A. Rembieniński, w: J. Winiarz, Komentarz KC, t. 1, 1989, s. 295). Omawiana postać szkody zawiera w sobie także zwiększenie się tych zobowiązań poszkodowanego, których powstanie lub powiększenie się ich rozmiaru stanowi skutek zdarzenia przypisanego osobie zobowiązanej do naprawienia szkody (Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewka i P. Machnikowskiego, Legalis 2021, komentarz do art. 361 k.c., nb. 36-38).

20. Zgodnie z art. 826 § 1 k.c. w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Z kolei w myśl art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, osoba uczestnicząca w nim, z uwzględnieniem ust. 2, jest obowiązana do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Tym samym osoba poszkodowana ma obowiązek ograniczenia (co ważne – w miarę posiadanych możliwości) wysokości szkody. Co do zasady zatem osoba poszkodowana powinna zatem współdziałać z ubezpieczycielem, jeśli proponowane przez niego działania pozwolą na ograniczenie wysokości szkody.

21. Na temat tego, w jaki sposób poszkodowany powinien współdziałać z ubezpieczycielem przy zapewnianiu sobie najmu pojazdu zastępczego, szeroko wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. III CZP 20/17. Sąd Najwyższy wyjaśnił w nim, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku

dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za "celowe i ekonomicznie uzasadnione". W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebom ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Z uwagi na ciężący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu.

22. Sąd w niniejszej sprawie podziela pogląd zaprezentowany w tej uchwale, z którego można wywnioskować, że poszkodowany wybierając skorzystanie z najmu zastępczego pojazdu po stawce wyższej niż proponowana przez ubezpieczyciela musi liczyć się z tym, że w celu uzyskania pełnej kompensacji swoich wydatków będzie zobowiązany do wykazania, że istniał szczególny powód, dla którego nie skorzystał z propozycji ubezpieczyciela. Tym szczególnym powodem nie jest to, że droższy najem jest dostępny „od ręki” (bez oczekiwania na podstawienie pojazdu) lub jest oferowany przez serwis, który poszkodowany obdarza zaufaniem. A zatem to nie ubezpieczyciel musi przedstawić od razu pełną, kompletną ofertę najmu zastępczego pojazdu, tylko to poszkodowany powinien zasięgnąć o niej informacji. Stawianie poszkodowanemu takiego warunku nie jest równoznaczne z pozbawieniem go prawa wyboru wypożyczalni – co do tego zachowuje pełną dowolność, nie może natomiast liczyć na pełną kompensację poniesionych kosztów, jeśli bez dużych niedogodności mógł zawrzeć tańszą umowę najmu za pośrednictwem ubezpieczyciela (który rzeczywiście może oferować stawki na niższych poziomach niż występujące na rynku, korzystając z umowy stałej współpracy i efektu skali).

23. Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale wskazał jednak, że mogą istnieć szczególne racje, które w indywidualnej sprawie mogą przemawiać za uznaniem poniesienia wyższych kosztów najmu za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. Zdaniem Sądu dokonując oceny, czy te szczególne racje zaistniały, należy brać pod uwagę szczególne potrzeby poszkodowanego czy okoliczności związane z zawarciem i trwaniem konkretnej umowy. W szczególnych okolicznościach można bowiem dojść do wniosku, że z punktu widzenia potrzeb poszkodowanego skorzystanie z najmu droższego niż oferowany przez ubezpieczyciela było usprawiedliwione. Wykazanie wystąpienia takich okoliczności, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywa na powodzie dochodzącym odszkodowania.

24. Tożsame lub zbliżone do powyższych wnioski z cytowanej uchwały Sądu Najwyższego zaprezentowano m. in. w wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 27 października 2021 r., sygn. VIII Ga 322/21, Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 kwietnia 2021 r., sygn. XIII Ga 1656/19, z dnia 11 grudnia 2020 r., sygn. XIII Ga 1367/20, oraz z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. XIII Ga 539/18, Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. II Ca 815/20 (wszystkie dostępne w bazie Lex, przy czym świadomie ograniczono się do prawomocnych wyroków wydanych w II instancji). Opisane powyżej stanowisko zdaniem Sądu najwłaściwiej wyważa sprzeczne interesy stron – wypożyczalni pojazdu (chcącej osiągać z wynajmu samochodów zastępczych jak najwyższy dochód) i ubezpieczyciela (który chciałby płacić jak najmniej, jeśli w ogóle), jednocześnie także nie nakłada na samych poszkodowanych

nadmiernych, uciążliwych obowiązków. Sąd nie podziela zatem stanowiska (czasem wyrażanego w orzecznictwie, ale nie znajdującego poparcia w wyżej przytoczonej uchwale Sądu Najwyższego), jakoby to na ubezpieczycielu spoczywał obowiązek dotarcia ze swoją kompletną ofertą najmu zastępczego samochodu do poszkodowanego lub aby do kompensacji kosztów najmu zastępczego wystarczyło, że jego dzienna stawka mieści się w rynkowych stawkach przyjmowanych przez podobnego rodzaju wypożyczalnie.

25. Umowa najmu samochodu zastępczego, której koszt podlegałby kompensacji z ubezpieczenia OC sprawcy, może być zawarta nie tylko na uzasadniony okres naprawy samochodu. W przypadku wystąpienia szkody całkowitej odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. III CZP 76/13, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 października 2015 r., sygn. I ACa 185/15 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2020 r., sygn. V CNP 49/19), a nie zaledwie do dnia wypłaty odszkodowania. W świetle zasad doświadczenia życiowego, nabycie nowego pojazdu wymaga podjęcia określonych czynności organizacyjnych w pewnym przedziale czasu przy uwzględnieniu obowiązku poszkodowanego podejmowania czynności zmierzających do zapobieżenia zwiększaniu rozmiaru szkody.

26. Z uwagi na powyższe Sąd nie zgadza się z argumentami przedstawionymi w wyroku załączonym przez pozwanego do sprzeciwu. Nie znajdują one oparcia ani w powszechnym rozumieniu cytowanych przez Sąd przepisów, ani tym bardziej w ich wykładni dokonywanej przez Sąd Najwyższy w wyrokach lub uchwałach.

27. Co do zasadności wynajęcia auta zastępczego przez poszkodowanego nie było sporu w tej sprawie. Pozwany jeszcze na etapie przedsądowym uznał swoją odpowiedzialność w tym zakresie i wypłacił częściowe odszkodowanie z tego tytułu.

28. Co do dziennej stawki czynszu najmu samochodu zastępczego praktycznie również nie było sporu – powód już obliczając wynagrodzenie na potrzeby faktury udzielił rabatu od początkowo przyjętej stawki 130 zł netto i przyjął za podstawę obliczeń stawkę 97,50 zł netto. Tym niemniej Powód nie przedstawił dowodów na to, by poszkodowana miała jakieś istotne, szczególne powody do tego, by nie skorzystać z propozycji ubezpieczyciela i wynająć samochód po wyższej cenie. Z oświadczenia poszkodowanej wynika tylko tyle, że samochód był jej niezbędny do typowych celów życia codziennego. Nie wiadomo więc konkretnie dlaczego poszkodowana wybrała skorzystanie z oferty powoda, a nie zainteresowała się najmem samochodów tej samej klasy co pojazd uszkodzony, ale po niższej cenie. Powód nie wskazał, aby wynajęty samochód posiadał jakieś charakterystyczne cechy lub spełniał specyficzne, indywidualne wymogi poszkodowanej, na których posiadanie/spełnienie przez samochód oferowany za pośrednictwem ubezpieczyciela poszkodowana nie mogła liczyć. Uzasadnia to stanowisko, że powód nie sprostował ciężącemu na nim ciężarowi dowodu udowodnienia celowości i ekonomiczności wynajęcia samochodu po cenie droższej niż oferowana za pośrednictwem ubezpieczyciela. Z tego powodu za okres najmu uznany przez ubezpieczyciela (36 dni) powód nie mógł się skutecznie domagać dopłaty do już otrzymanego odszkodowania. W tej części powództwo zostało oddalone.

29. Co do długości trwania najmu zastępczego pojazdu Sąd uznał, że za celowy i ekonomicznie uzasadniony cały okres trwania najmu, to jest do 8 września 2020 r. (58 dni). Najem zastępczy pojazdu skończył się bowiem jeszcze przed upływem tygodnia od dnia, w którym poinformowano powoda o wypłacie odszkodowania na zasadzie szkody całkowitej i przekazano ustaloną kwotę do wypłaty. Wymaga podkreślenia, że w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. III CZP 76/13, oraz z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. III CZP 5/11, przyjęto okres do dnia wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą jako pewien minimalny, zwykle zasługujący na uznanie okres najmu pojazdu zastępczego. Zwłaszcza w uchwale z dnia 22 listopada 2013 r. podkreślono, że okres niezbędny do nabycia nowego pojazdu może być dłuższy niż czas do wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela – i co do zasady najem zastępczy jego celowy i uzasadniony przez cały ten „niezbędny okres”. W żaden sposób nie można obiektywnie

rozumieć stanowiska Sądu Najwyższego w ten sposób, że uzasadniony okres najmu zastępczego pojazdu w przypadku szkody całkowitej kończy się jeszcze zanim ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie poszkodowanemu.

30. Ubezpieczyciel definitywnie ustalił odszkodowanie na zasadzie szkody całkowitej dopiero 4 września 2020 r., a nie w momencie oględzin powypadkowych. Nawet gdyby przy okazji oględzin poinformowano powoda o tym, że najprawdopodobniej przyjęta zostanie szkoda całkowita, to nie jest to równoznaczne z decyzją ubezpieczyciela, a opierając się na zaledwie wstępnej ocenie poszkodowany mógłby narażać się np. na zarzut nieelojalnego działania i brak współpracy z ubezpieczycielem, gdyby w toku postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel uznał jednak, że wypłaci odszkodowanie wg. kosztorysu naprawy. Również fakt, że ubezpieczyciel udzielił informacji o szkodzie całkowitej dnia 10 sierpnia 2020 r., nie może przemawiać na jego korzyść, skoro decyzja ta była obarczona ewidentnym błędem, który został skorygowany 4 września (i dopiero po tej korekcie wypłacono odszkodowanie).

31. Z tych przyczyn argumenty pozwanego co do okresu trwania najmu zastępczego nie zasługiwały na uwzględnienie, co oznacza, że powód miał prawo domagać się zapłaty odszkodowania za najem zastępczy pojazdu za okres 22 dni, których dotychczas ubezpieczyciel nie uwzględnił. Za ten okres 22 dni powodowi przysługuje odszkodowanie wyliczone wg. stawki czynszu z faktury, gdyż w tym zakresie nie może być mowy o naruszeniu obowiązku współpracy z ubezpieczycielem. Sąd doszedł do wniosku, że jeśli ubezpieczyciel niezasadnie odmówił uznania celowości najmu pojazdu zastępczego w pewnym okresie, a poszkodowany ma w tym czasie prawo do pełnej kompensacji kosztów najmu samochodu zastępczego, to należy wywnioskować, że wysokość tej kompensacji nie zależy już od tego, czy umowa najmu przewidywała wyższy czynsz ten proponowany przez ubezpieczyciela. Wystarczającym powodem do wypłaty odszkodowania w wysokości realnie poniesionych kosztów najmu w takiej sytuacji jest to, że ubezpieczyciel odmówił uznania najmu za potrzebny w tym danym okresie i nie uznał swojej odpowiedzialności za koszty najmu zastępczego co do samej zasady.

32. Podsumowując – zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda podlegała kwota $22 * 97,50 * 1,23 = 2\ 638,35$ zł z tytułu odszkodowania za najem zastępczy pojazdu w okresie, którego ubezpieczyciel wcześniej nie uznał, a w pozostałym zakresie żądanie to winno zostać oddalone. Sąd przyznaje się do pewnego błędu na etapie wyrokowania, gdyż w zasądzonej kwocie mieści się 2 998,13 zł z tytułu odszkodowania za najem samochodu zastępczego – do obliczeń Sąd przyjął bowiem liczbę 25 dni, uwzględniającą pełny tydzień od dnia wypłaty odszkodowania, tj. do 11 września 2020 r. (a nie uwzględniającą faktu, że najem w rzeczywistości skończył się przed upływem tego tygodnia). Zdaniem Sądu błąd ten wykracza poza omyłkę podlegającą sprostowaniu.

Koszty parkingu

33. Rozważania prawne dotyczące celowości i ekonomiczności wydatków związanych wypadkiem drogowym, w wyniku którego wypłata odszkodowania następuje wg. zasady szkody całkowitej, zostały przedstawione już powyżej, przy okazji omawiania kwestii najmu samochodu zastępczego. Rozważania te pozostają aktualne także co do celowości i ekonomicznej opłacalności skorzystania z oferty miejsca parkingowego, dlatego też nie będą w tym miejscu powtarzane. Zdaniem Sądu należało uznać za uzasadniony okres korzystania z usługi parkingowej nie tylko czas do dnia poinformowania o rozliczeniu szkody na zasadzie szkody całkowitej (co ostatecznie nastąpiło 4 września), ale też maksymalnie dodatkowe 7 dni przeznaczone na zagospodarowanie tych pozostałości (np. na znalezienie nabywcy wraku albo innego sposobu ich rozdysponowania, jeśli pozostałości nie zostały zbyte). Z tego też względu za uzasadniony okres korzystania z parkingu Sąd uznał 58 dni, od 13 lipca do dnia faktycznego odbioru wraku z parkingu, czyli 8 września.

34. Sąd przyjął dzienną stawkę usługi parkingowej za uzasadnioną. Ubezpieczyciel nie przedstawił dowodu na to, aby rzeczywiście koszty tej usługi można było ograniczyć do kwoty 500 zł dzięki zakupowi abonamentu miesięcznego. Pozwany nie wskazał, jaki podmiot i w którym miejscu oferuje taki abonament, a także nie wyjaśnił, dlaczego poszkodowana lub powód powinni z góry zakładać konieczność przechowywania pojazdu na parkingu przez miesiąc. W braku przekonujących argumentów o tym, że stawka usługi parkingowej przyjęta przez powoda była zawyżona, należało przyjąć ją jako podstawę zasądzenia. Z tego powodu Sąd zasądził tytułem dalszego odszkodowania za usługę

parkingową kwotę 1 963,08 zł brutto ($184,50 + 32,50 * 57 * 1,23 = 2 463,08$, pomniejszone o już wypłacone 500 zł). Jak już wyżej wspomniano nie uwzględniono natomiast opłaty za zapewnienie obsługi oględzin z uwagi na brak dowodu na zlecenie i wykonanie takiej obsługi.

Koszty holowania

35. Tytułem dalszego odszkodowania za koszty pomocy drogowej (holowania) zasądzono 143,91 zł. Ubezpieczyciel nie umotywował w żaden sposób dlaczego, uznając usługę pomocy za wykonaną, ograniczył odszkodowanie względem należności stwierdzonej na fakturze o podaną kwotę. Łączny koszt holowania wskazany na fakturze jest dość wysoki, ale nie na tyle wysoki (oceniając z doświadczenia orzeczniczego Sądu w innych sprawach o podobnym przedmiocie), aby uznać go za rażąco wygórowany. Z tych względów Sąd uznał, że ubezpieczyciel nie miał żadnych podstaw do ograniczenia odszkodowania za usługę pomocy drogowej w taki sposób i zasądził kwotę 143,91 zł.

Odsetki

36. Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty odszkodowania na podstawie art. 481 k.c. z uwzględnieniem 30-dniowego terminu przewidzianego w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. W świetle zgromadzonych w sprawie dowodów należało uznać, że zgłoszenie szkody w części obejmującej koszty dochodzone w niniejszym postępowaniu nastąpiło mailowo 23 września 2020 r., co oznacza, że ubezpieczyciel popadł w opóźnienie z wypłatą odszkodowania od dnia 24 października 2020 r.

Koszty postępowania:

37. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na brzmieniu art. 100 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Żądanie powoda zostało uwzględnione w ok. 48% a zatem w takiej części może on domagać się zwrotu kosztów od pozwanego. Na koszty powoda złożyły się opłata od pozwu (750 zł), opłata skarbową (17 zł) i koszty zastępstwa procesowego (3 600 zł – na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie). Na koszty pozwanego złożyły się koszty zastępstwa procesowego (3 600 zł – na podstawie § 2 pkt 5 analogicznego rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Powód mógł więc domagać się od pozwanego zwrotu 2 088 zł, a pozwany od powoda 1872 zł. Po zbilansowaniu tych kwot otrzyma się 216 zł, którą to kwotę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda i powiększył o odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)